

Väljaanne: Maaleht

Kõneisik: Tanel Ross

Märksõnad: perearstide rahastamine

Perearstide seltsi juht dr Talvik väidab et perearstindus on tugevalt alarahastatud.

Perearstiabi saab vaid 11 protsenti kogu eelarvest, samas inimeste pöördumistest lahendab ta ära 80 protsenti. Kas see vastab tõele?

Tõepoolest on esmatasandi arstiabil ehk perearstidel väga oluline roll Eesti tervishoiusüsteemis. Reeglina on perearst meie kindlustatule esimeseks kontaktiks tervishoius ning perearsti otsusest ja tegevusest sõltub väga palju ravi edasisel korraldamisel. Hästi toimiv perearstisüsteem on seega kogu tervishoiu üks olulisem nurgakivi.

Eesti ravikindlustuse 2013. aasta eelarve tervishoiuteenuste kuludest moodustab esmatasandi osakaal 12 protsenti ehk 70 miljonit eurot. See summa jaguneb väga laias laastus regulaarselt iga patsiendi eest makstavaks fikseeritud summaks ehk nn pearahaks, perearsti ruumide, transpordi ja täiendkoolituse kulud katvaks baasrahaks ning perearsti poolt tellitavate uuringute kulud katvaks uuringufondiks. Kord aastas makstakse lisatasu kvaliteediindikaatorite täitmise eest vastavalt saavutatud tulemusele.

Samas tuleb rõhutada, et tervishoiuteenuste hinnad peavad olema kooskõlas teenuse osutamiseks vajalike kuludega, seepärast on oluline vaadata erinevate teenusepakujate kulude sisulist poolt. Kõrge maksumusega on eelkõige haiglas osutatavad eriarstiabi teenused nagu kõrgtehnoloogilised diagnostilised uuringud (nt kompuutertomograafia, magnetresonantstomograafia), keerukad kirurgilised tegevused, kasvajate ravi jms. Seetõttu on ilmselt igati mõistetav, et kaasaegne haiglaravi nõuab esmatasandiga võrreldes absoluutsummas rohkem raha. Taoline jaotus ei peegelda kuidagi perearstiabi olulisust.

Kas nii ka jääb ?

Haigekassa arengukavas oleme üheks oluliseks strateegiliseks eesmärgiks seadnud perearstide ja –õdede rolli suurendamist tervishoiuteenuse osutamisel. Meie arengukava ja järgmise nelja aasta eelarveperspektiiv näeb ette esmatasandi osakaalu järk-järgulist suurenemist. Perearstisüsteemi rahastamisel oleme lisanud ühelt poolt uusi teenuseid, näiteks teise pereõe palkamise võimaluse ning ettevalmistamisel on täiendava vastuvõtuga rahastamine. Teisalt on meie jaoks sama oluline esmatasandi rahastamise edasine arendamine selliselt, et see kajastaks üha enam perearsti kompetentse ja vastutust, motiveeriks ning väärtustaks kvaliteetset esmatasandi arstiabi. Peamiseks väljundiks on siinkohal perearstide kvaliteedisüsteem, mille raames oleme välja töötanud mõõdikud perearstide ja –õdede töö tulemuslikkuse hindamiseks ning selle täiendavaks tasustamiseks. Samuti oleme EPSiga läbi rääkinud perearsti uuringufondiga seotud küsimusi.

Eraldi tahan rõhutada nn. e-konsultatsiooni võimalust. Tegemist on perearstidele pakutava teenusega, mis võimaldab neil terviseinfosüsteemi kaudu teiste eriarstidega patsiendi ravi osas konsulteerida. See annab perearstidele ravi valikul kindlustunde ja alati ei osutugi eriarstile

suunamine vajalikuks. Nii säästetakse patsiendi aega, samuti väheneb eriarsti vastuvõtule pöördujate arv, mis omakorda lühendab ooteaegu.

Lisaks peame oluliseks perearsti ööpäevaringse nõuandetelefoni 1220 teenuse edasiarendamist ja teadlikkuse suurendamist teenusest. Sellel telefoninumbril annavad perearstid ja –õed inimestele terviseprobleemide korral nõu ja tegemist on kindlasti oluline lisavõimalusega väljaspool oma perearsti konsulteerimise aega.

Kõik need tegevused aitavad suurendada perearsti rolli tervisenõustajana ning luua inimestele paremad võimalused kiire ja asjakohase abi saamiseks.

Mida te arvate perearstide seltsi seisukohast et haigekassa peaks andma paremad lepingud neile perearstidele kes on seadust täitnud ja töötavad nõuetekohastes ruumides ?

Kvaliteetse esmatasandi arstiabi väärtustamine on kindlasti haigekassa prioriteet. Isiklikult arvan, et kõrgetasemelise esmatasandi arstiabi väärtustamise peamine võimalus on teenuse osutamise kvaliteedist tuleneva ja ennetustegevust ning ravitulemusi kajastava lisatasu osakaalu järk-järguline suurendamine. Õigusaktidest tulenevate nõuete täitmine, sealhulgas perearsti praksise ruumide seisukorda puudutavate nõuete täitmine peab aga olema kohustuslik kõigile praksistele ja olema tegutsemise eelduseks.

Perearstide rahastuskeem

Perearstidele igakuiselt ettemaksuna makstav summa koosneb mitmest komponendist.

Võrdse kohtlemise printsiibist lähtuvalt kehtib perearstidele ühtne baasraha määr üle Eesti. Baasraha arvelt kaetakse perearstipraksise transpordi- ja koolituse kulud, asendajate tasud koolituste ja puhkuste ajaks ning ruumide kasutuskulu, sh kommunaalmaksud.

Lisaks koosneb perearstile makstav tasu iga patsiendi eest regulaarselt makstavast summast, mis sõltub nimistusse kuuluvate inimeste vanuselisest koosseisust ehk nn pearahast. Viimane tasutakse perearstile olenemata sellest, kas ja kui palju nimistus olev kindlustatu vastuvõtule pöördub (statistika inimeste perearstile pöördumiste kohta on haigekassa kodulehel. 2012. aastal kasutas 1 244 945 kindlustatust perearsti teenuseid 977 176).

Veel on haigekassa poolt ette nähtud uuringufond patsientide terviseuuringuteks tehtud kulutuste katteks ning maakohtades töötavatele perearstidele makstakse transpordikulude katteks kaugusetasu. Täiendavalt makstakse kord aastas lisatasu kvaliteediindikaatorite täitmise eest vastavalt saavutatud tulemusele.

Perearstidele ravikindlustusest eraldatavatest ressurssidest parema ülevaate saamiseks toome siinkohal tabeli kujul välja keskmisele perearstipraksisele makstavad summad kuu ja aasta lõikes.

Tabel. Üldarstiabi lepingu keskmine maht ühe perearsti nimistu kohta

Näitaja (august 2013)	perearsti nimistu kohta keskmine maht	
	kuus	aastas
Keskmine kindlustatute arv ühes perearsti nimistus (isik)	1 558	
Perearsti nimistute arv Eestis	800	
Ühe perearsti lepingu maht keskmiselt (€)	8 104	97 254
pearaha (€)	4 999	59 990
baasraha (€)	942	11 305
<i>baasrahas on ruumide kasutuskulu ca 65% (€)</i>	612	7 348
kauguse lisatasu (€)	51	610
teise .pereõe lisatasu (€)	210	2 517
uuringuute fondi lubatud maht (€)	1 773	21 277
kvaliteedi lisatasu, tasutakse perearstidele kord aastas ühekordse maksena kriteeriumite täitmisel (€)		1 556

Tabelist nähtub, et kokku saab keskmise suurusega nimistuga perearst kuus haigekassalt enam kui 8 tuhat eurot ning aastas ligi 100 tuhat eurot.

Eesti Perearstide Seltsi ja haigekassa vahelise kokkuleppe kohaselt on perearsti ruumide kasutuskulu arvestamisel aluseks Tallinna kesklinna B-kategooria kontoripinna arvestuslik keskmine üürihind. Ülejäänud baas – ja pearaha kulukomponentide maksumuse arvestamisel lähtume tegevuspõhisest arvestusprintsibist, st teenuste hinnad kujunevad perearstide poolt esitatud kuluaruannete ning eksperthinnangu põhjal. Eesti Perearstide Seltsi ettepanekul on haigekassa alati olnud valmis makstavaid piirhindu üle vaatama ja ka hetkel teeme seltsiga aktiivset koostööd.